

POUČNI TEREN: DIJAKI NA GOTSKI RAZSTAVI NA PTUJSKEM GRADU

¹Petra Marovt

¹Šolski center Ptuj, Ptuj, Slovenija

Povzetek

Ključne besede:

terenski pouk, gotska umetnost, digitalna orodja, interaktivno učenje, kritično mišljenje

Keywords: fieldwork, Gothic art, digital tools, interactive learning, critical thinking

Copyright: © 2025

Avtorji/The author(s). To delo je objavljeno pod licenco Creative Commons CC BY Priznanje avtorstva 4.0 Mednarodna.

Uporabnikom je dovoljeno tako nekomercialno kot tudi komercialno reproduciranje, distribuiranje, dajanje v najem, javna priobčitev in predelava avtorskega dela, pod pogojem, da navedejo avtorja izvirnega dela.

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Članek obravnava terenski pouk dijakov, ki so v okviru predmetov umetnostne zgodovine in grafičnega oblikovanja obiskali stalno gotsko razstavo na Ptujskem gradu. Namen ogleda razstave je bil poglobljeno razumevanje gotске umetnosti ter povezovanje teoretičnega znanja s prakso, obenem pa tudi razvoj digitalnih kompetenc in kritičnega razmišljanja. Cilj raziskave je bil oceniti, kako lahko uporaba digitalnih orodij prispeva k boljšemu razumevanju umetnostnozgodovinskih vsebin ter k večji vključenosti dijakov v učni proces. Dijaki so se na terenski pouk pripravljali s predhodnim raziskovanjem umetnin in izdelavo interaktivnih predstavitev s sodobnimi digitalnimi orodji, kot so Canva, Prezi in Google Slides. Na terenu so za analizo umetnin uporabljali aplikaciji Googlov Lens in Artivive ter lastne predstavitve podajali neposredno ob umetniških razstavnih predmetih. Napredek dijakov je bil spremljan skozi dokumentiranje opažanj v obliki digitalnih skic, plakatov in video zapisov, ki so jih kasneje analizirali v razredu. Poleg tega so dijaki pripravili refleksivne zapise, v katerih so ovrednotili svoje izkušnje, izpostavili ključna dognanja ter podali predloge za izboljšave pri prihodnjih terenskih učnih urah. Ključne ugotovitve potrjujejo, da digitalna orodja spodbujajo aktivno učenje, razvoj raziskovalnih in kritičnih kompetenc ter omogočajo ustvarjalno izražanje. Dokumentiranje in refleksija obiska sta dodatno prispevala k utrditvi znanja. Članek poudarja pomen sodobnih pedagoških pristopov, ki združujejo tradicionalne metode poučevanja z interaktivnimi digitalnimi orodji ter krepijo samostojno raziskovanje in analitično mišljenje dijakov.

EDUCATIONAL FIELD TRIP: PUPILS AT THE GOTHIC EXHIBITION AT PTUJ CASTLE

Abstract

The article discusses the field trip of pupils who visited the permanent Gothic exhibition at Ptuj. Castle as part of their art history and graphic

design courses. The purpose of the tour was to gain a deeper understanding of Gothic art and connect theoretical knowledge with practice while also developing digital competencies and critical thinking. The aim of the research was to assess how the use of digital tools can contribute to a better understanding of art history content and to greater pupil involvement in the learning process. The pupils prepared for the field trip by researching artworks in advance and creating interactive presentations using modern digital tools such as Canva, Prezi, and Google Slides. In the field, they used Google Lens and Artivive applications to analyze the artworks and give their own presentations right next to the art exhibits. The pupils' progress was monitored by documenting their observations in the form of digital sketches, posters, and videos, which were later analyzed in class. In addition, pupils prepared reflective notes in which they evaluated their experiences, highlighted key findings, and provided suggestions for improvements in future field trips. Key findings confirm that digital tools promote active learning, the development of research and critical competencies, and enable creative expression. Documenting and reflecting on the visit further contributed to the consolidation of knowledge. The article emphasizes the importance of modern pedagogical approaches, which combine traditional teaching methods with interactive digital tools and strengthen pupils' independent research and analytical thinking.

1 UVOD

Terensko učenje predstavlja pomembno dopolnitev klasičnega pouka, saj omogoča neposredno povezovanje teorije s prakso in spodbuja aktivno udeležbo učencev v učnem procesu (Behrendt & Franklin, 2014). Še posebej na področju umetnostne zgodovine je izkustveno učenje bistveno za razumevanje slogovnih značilnosti in konteksta umetniških del. Vendar pa se tradicionalni pristopi k terenskemu pouku pogosto soočajo z izzivi, kot so omejen dostop do informacij na terenu, pasivna vloga učencev ter težave pri povezovanju pridobljenega znanja z drugimi disciplinami (Falk & Dierking, 2000).

Razvoj digitalnih tehnologij je odprl nove možnosti za nadgradnjo terenskega učenja, saj orodja, kot so interaktivne aplikacije, digitalne predstavitve in obogatena resničnost, omogočajo globlje raziskovanje umetnin ter spodbujajo kritično mišljenje in analizo (Brown, Collins & Duguid, 1989). Kljub temu ostaja vprašanje, kako učinkovita je

kombinacija terenskega pouka in digitalnih tehnologij pri izboljšanju razumevanja umetnostnih vsebin ter motivaciji dijakov za raziskovanje.

Namen članka je analizirati pomen terenskega učenja v povezavi s sodobnimi digitalnimi pristopi ter raziskati njihov vpliv na razumevanje gotske umetnosti. V kontekstu dosedanjih raziskav se članek naslanja na ugotovitve Laurillarda (2012), ki poudarja pomen tehnološko podprtega učenja in raziskuje vpliv multimedijskih orodij na kognitivni razvoj. Cilj je oceniti, kako lahko digitalna orodja izboljšajo učni proces, in spodbudijo dijake k bolj angažiranemu in raziskovalno usmerjenemu učenju.

2 DIJAKI RAZISKUJEJO GOTSKO UMETNOST NA PTUJSKEM GRADU

V sklopu pouka umetnostne zgodovine in grafičnega oblikovanja so dijaki obiskali Ptujski grad, kjer so si ogledali stalno razstavo o gotski umetnosti. Pouk na terenu ni bil le klasičen ogled razstave, temveč so dijaki aktivno sodelovali s pripravljenimi interaktivnimi predstavitvami, ki so jih na predhodnih šolskih urah oblikovali s pomočjo sodobnih digitalnih orodij. To je omogočilo poglobljeno razumevanje umetnostnozgodovinskih vsebin in njihovo medpredmetno povezovanje s poukom grafičnega oblikovanja.

Slika 1: Utrinki s terenskega pouka

2.1 POMEN UVANJANJA DIGITALNIH ORODIJ V POUK

Uporaba digitalnih orodij v izobraževanju postaja vse bolj pomembna, saj omogoča interaktivno učenje, prilagojeno individualnim potrebam učencev. Digitalna orodja spodbujajo ustvarjalnost, omogočajo boljšo vizualizacijo učne snovi in povečajo motivacijo dijakov za učenje. Prav tako dijakom pomagajo razvijati digitalne kompetence, ki so ključne za nadaljnje izobraževanje in poklicno pot.

Z uporabo orodij, kot so Canva, Prezi, Googlov Lens in Artivive, dijaki ne pridobivajo samo informacij, temveč jih tudi sami ustvarjajo in interpretirajo. To jih spodbuja k aktivnemu sodelovanju in samostojnemu raziskovanju, kar vodi v globlje razumevanje vsebin. Digitalna orodja prav tako omogočajo enostavno deljenje znanja in sodelovanje med dijaki, kar izboljšuje njihovo umsko delo in komunikacijske spretnosti.

2.2 PRIPRAVA NA TERENSKI POUK IN RAZISKOVANJE GOTSKE UMETNOSTI

Priprava na pouk na terenu je bila ključni del učnega procesa, saj je omogočila dijakom, da so se že pred terenskim delom seznanili s konceptom gotske umetnosti. V okviru rednega pouka umetnostne zgodovine so spoznali osnovne značilnosti gotskega obdobja, pri čemer so se osredotočili na arhitekturo, kiparstvo in slikarstvo. Dijaki so s pomočjo sodobnih digitalnih orodij raziskali točno dotično umetnino, ki so jo morali potem na terenu, v galeriji na Ptujskem gradu, predstaviti in opisati ostalim sošolcem. Dijaki so raziskovali s pomočjo računalnikov v šolskih učilnicah in s pomočjo pametnih telefonov, ki so jim omogočali dostop do spletnih virov in interaktivnih aplikacij. S pomočjo Canve, Prezi in Google Slides so ustvarjali predstavitve. Canva jim je omogočila izdelavo vizualno privlačnih plakatov, ki so jih izdelali pri predmetu grafičnega oblikovanja. Z aplikacijo Prezi so ustvarili interaktivne in dinamične predstavitve, medtem ko so v Google Slides strukturirali in sistematično prikazali svoje raziskovalne ugotovitve. Poleg tega so uporabili spletne vire, muzejske zbirke in virtualne razstave, ki so jim pomagale pri zbiranju relevantnih informacij. S tem so razvijali svoje raziskovalne sposobnosti in hkrati pridobili tudi vpogled v pomen digitalnih virov pri sodobnem učenju umetnostne zgodovine.

Slika 2: Utrinki predhodnih učnih priprav na terenski pouk

Dijaki so pri raziskovanju ugotovili, da je gotska umetnost zaznamovana z izrazitimi vertikalnimi linijami, vitražnimi okni, bogato okrašenimi fasadami ter upodabljanjem verskih motivov. Razumevanje teh značilnosti je bilo ključno za njihovo nadaljnje delo in pripravo interaktivnih predstavitev, ki so jih predstavili na samem terenu.

2.3 DOKUMENTIRANJE IN REFLEKSIJA

Poleg predstavitev so dijaki svoja opazanja dokumentirali v obliki digitalnih skic, plakatov in video zapisov, ki so jih kasneje predstavili v razredu. S tem so utrdili svoje znanje in ga na kreativen način prenesli v svoj nadaljnji izobraževalni proces. Uporaba različnih medijev jim je omogočila izražanje na načine, ki so blizu sodobnim pristopom v grafičnem oblikovanju in multimediji.

Po pouku na terenu so dijaki v šoli pripravili refleksivne zapise, kjer so ovrednotili svoje izkušnje, izpostavili najpomembnejša dognanja in predlagali možnosti za izboljšave pri prihodnjih terenskih ekskurzijah. S tem so razvijali tudi sposobnost kritičnega mišljenja, ki je koristna za nadaljnje učenje in ustvarjalno rast.

3 REZULTATI

Obisk Ptujskega gradu in interaktivni pristop k učenju sta pokazala, kako pomembna je povezava med teorijo in prakso. Dijaki so skozi lastno raziskovanje in predstavitve pridobili poglobljeno razumevanje gotske umetnosti, hkrati pa razvili pomembne digitalne in analitične spretnosti. Takšne oblike učenja spodbujajo ustvarjalnost, sodelovanje in inovativno razmišljanje, kar je ključno za njihov nadaljnji akademski in poklicni razvoj.

Slika 3: Utrinki interaktivnega poučnega ogleda gotske razstave na Ptujskem gradu

Napredek dijakov se je spremljal z analizo kakovost interaktivnih predstavitev, ki so jih dijaki pripravili pred ekskurzijo in jih predstavili na terenu. Po zaključku terenskega pouka so dijaki izpolnili reflektivne dnevnike, v katerih so ovrednotili svojo izkušnjo, opisali ključne ugotovitve ter izpostavili izzive, s katerimi so se soočili. Prav tako so izpolnili kratke evalvacijske vprašalnike, kjer so podali povratne informacije o uporabnosti digitalnih orodij in učinkovitosti terenskega pouka. Na podlagi teh podatkov je bilo mogoče ugotoviti, kako uspešno so dijaki povezali teoretično znanje s praktičnimi izkušnjami.

Poučevanje na terenu se tako kaže kot izjemno učinkovita metoda, saj združuje praktično izkušnjo, interaktivnost in uporabo sodobnih tehnologij. Dijaki ne sprejemajo informacij zgolj pasivno, temveč jih aktivno raziskujejo, interpretirajo in aplicirajo, kar vodi v bolj poglobljeno in trajno znanje. Zato je smiselno v sodobnem izobraževalnem procesu vedno znova iskati načine, kako tradicionalne metode poučevanja nadgraditi s takšnimi pristopi, ki dijakom omogočajo razvoj celostnih kompetenc.

4 ZAKLJUČEK

Terenski pouk se je v kombinaciji z uporabo digitalnih orodij izkazal kot učinkovita metoda za poglobljeno razumevanje umetnostnozgodovinskih vsebin. Dijaki so s pomočjo sodobnih tehnologij, kot so interaktivne predstavitve, digitalne skice in aplikacije za obogateno resničnost, aktivno raziskovali gotsko umetnost in jo predstavili na inovativne načine. S tem so ne le krepili svoje raziskovalne in analitične spretnosti, temveč tudi

razvijali digitalne kompetence, ki so ključne v sodobnem izobraževalnem okolju (Laurillard, 2012).

Kljub uspešni izvedbi terenskega pouka ostajajo izzivi, kot so neenak dostop do digitalnih naprav, potreba po dodatnem usposabljanju učiteljev za uporabo naprednih tehnologij ter zagotavljanje večje vključenosti dijakov pri pripravi in izvedbi učnih vsebin. Kot ugotavljata Falk in Dierking (2000), je smiselno nadgraditi izobraževalne izkušnje z elementi neformalnega učenja, ki spodbujajo dolgoročno pomnjenje in poglobljeno razumevanje snovi.

V prihodnosti bi bilo smiselno terenski pouk nadgraditi z razširjeno resničnostjo (AR) in virtualno resničnostjo (VR), ki bi dijakom omogočili še bolj interaktivno raziskovanje umetnin in arhitekturnih elementov (Mayer, 2009). Prav tako bi bilo po ekskurziji koristno razviti bolj strukturirane refleksivne dejavnosti, kar bi dijakom omogočilo kritično ovrednotiti svoje izkušnje ter jih povezali z drugimi učnimi vsebinami, saj je učenje na podlagi izkušenj najučinkovitejše takrat, ko je vgrajeno v kontekst, ki omogoča smiselne povezave med teorijo in prakso.

Raziskava prispeva k boljšemu razumevanju pomena terenskega pouka v digitalni dobi ter nakazuje možne smeri za njegovo izboljšanje. Poudarja, da lahko kombinacija tradicionalnih metod in sodobnih tehnologij bistveno prispeva k bolj angažiranemu in učinkovitemu učenju, ki dijake spodbuja k raziskovanju, kritičnemu razmišljanju in ustvarjalnemu izražanju.

LITERATURA

- Behrendt, M. in Franklin, T. (2014). A review of research on school field trips and their value in education. *International Journal of Environmental and Science Education*, 9(3), 235–245. <https://doi.org/10.12973/ijesc.2014.213a>
- Brown, J. S., Collins, A. in Duguid, P. (1989). Situated cognition and the culture of learning. *Educational Researcher*, 18(1), 32–42. <https://doi.org/10.3102/0013189X018001032>
- Evropska komisija. (2020). *DigComp 2.2: Okvir digitalnih kompetenc za državljane*. Urad za publikacije Evropske unije. Dostopno na <https://ec.europa.eu/jrc/en/digcomp/digital-competence-framework>
- Falk, J. H. in Dierking, L. D. (2000). *Learning from museums: Visitor experiences and the making of meaning*. AltaMira Press.
- Laurillard, D. (2012). *Teaching as a design science: Building pedagogical patterns for learning and technology*. Routledge
- Mayer, R. E. (2009). *Multimedia learning* (2nd ed.). Cambridge University Press.